

FRANJEVAČKE OBLJETNICE 2023. – 2026.

2023. GODINA: 800 GODINA PRAVILA I JASLICA
U GRECCIU

TAJNIŠTVO ZA FORMACIJU MVOFS-A

PREDSTAVLJANJE

Krenuli smo putem proslava i obiteljskih okupljanja.

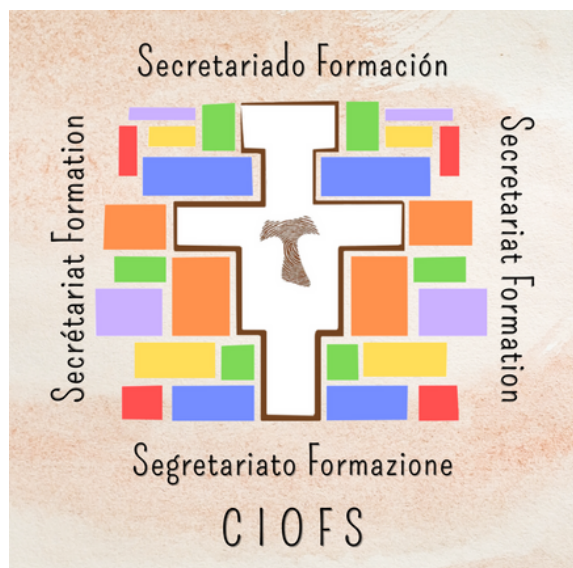
Svake godine pripremit ćemo jednostavne materijale za sva bratstva OFS-a i Frame kako bismo zajedno s ostatkom franjevačke obitelji diljem svijeta mogli podijeliti veliku radost zajedničkog slavlja ovih godišnjica, tijekom kojih ćemo obilježavati: 800. obljetnicu Potvrđenog Pravila (Regula Bullata); Božića u Grecciu (2023.); primanja rana (2024.); Pjesme brata Sunca (2025.) i kao vrhunac – Franjin Uskrs (2026.). Prošle smo godine od Konferencije franjevačke obitelji dobili materijal kojim će se voditi naše slavlje. U nastavku navodimo nekoliko odlomaka.

... Proslava godišnjica ima temeljni cilj i svrhu usmjeriti naš pogled prema budućnosti i karizmatski ojačati naš franjevački identitet...

... Dar koji je sveti Franjo primio od božanskog Darovatelja najpotpunije se ostvaruje u svojoj komplementarnosti i živom međusobnom zajedništvu. To je poticajna snaga u životima svih onih “koji Gospodina ljube iz sveg srca” (Prvo pismo vjernicima 1). Stoga, kao franjevačka obitelj, pozivamo sve koji su privučeni evanđeoskom ljepotom Siromaška (usp. Laudato si’ 10) da nam se pridruže u proslavi ovih godišnjica. Godišnjice nam nude dragocjenu priliku da bogatstvo svoje karizme ojačamo proročanskom vizijom prema budućnosti...

... Proslava ovih obljetnica nedvojbeno je dobra prigoda da franjevačka obitelj bude vidljiva kao cjelina. Stoga bi bilo vrlo prikladno da sve aktivnosti i inicijative, na nacionalnoj i/ili područnoj razini, koordinira povjerenstvo koje predstavlja cijelu franjevačku obitelj. Ove obljetnice nisu zamišljene da pozitivno utječu samo na franjevačku obitelj. Maštovitost i kreativnost moraju se iskoristiti kako bi obljetnice izvana utjecale na necrkvena društvena i kulturna tijela... (Konferencija franjevačke obitelji 2022.)

Bilo bi nam drago kada bi svako nacionalno bratstvo potaknulo rad i prenijelo prijedloge iznesene u ovim materijalima za 2023. godinu: dvije teme za formaciju i susrete – o jaslicama i Pravilu – koje smo mi, vaša braća i sestre, pripremili s predanošću i trudom.

TAJNIŠTVO ZA FORMACIJU MVOFS-A

Silvia Noemi Diana, OFS
Eremenciana Chinyama, OFS
fra Stefan Acatrinei, OFMConv
Alonso Acevedo, OFS
Diane Frances Menditto, OFS
Lucia Hidveghyova, OFS
Mayara Ingrid Sousa Lima, OFS

ožujak 2023. godine

U izradi materijala surađivali:

Crteži:

Alejandro Maldonado, franjevački učitelj

Prevoditeljice:

Ana Fruk, OFS Zagreb - Kaptol

Ana Naletilić, OFS Široki Brijeg

Izgled i priprema završnog dokumenta:

Ailén Lucía Natali, OFS

Ilustracije na naslovnici:

Giotto di Bondone

JASLICE: 800 GODINA SLAVLJA, 800 GODINA RADOSTI

Započeli smo vrijeme slavlja, 800 godina od onog Božića u Grecciu, Italiji, kada je naš brat Franjo u toj zajednici napravio prve žive jasllice za cijelo čovječanstvo. Pripremili smo jednostavne materijale za sva bratstva OFS-a i Frame, tako da zajedno sa širom franjevačkom obitelji u svakom mjestu možemo podijeliti veliku radost zajedničke proslave ovih obljetnica.

... Slaveći veliku obljetnicu Božića u Grecciu kao franjevačka obitelj, pozvani smo zastati pred otajstvom utjelovljenja kako bismo razmatrali veličinu božanske ljubavi prema čovječanstvu. Sin Božji postaje i Sinom Čovječjim, postaje jedan od nas, naš brat (usp. Drugo pismo vjernicima 56). Naša vjera u Utjelovljenje potiče nas da otkrijemo sjeme Riječi (semina Verbi) koje je prisutno u svim kulturama i u suvremenom društvu, kako bi sjeme čovječanstva koje se tamo nalazi moglo procvjetati. Osim toga, potiče nas ne samo da branimo život, nego i da postanemo oruđe života i čovječnosti u svojim obiteljima i bratstvima, da dopremo do onih koje se više ne smatra ljudima, već su “potrošni” članovi društva. Konkretnost kojom je Franjo Asiški slavio otajstvo utjelovljenja u Grecciu poziva nas da obnovimo svijest da smo “mi čuvari dobra koje humanizira, koje pomaže voditi novi život. Ne postoji ništa bolje što možemo prenijeti drugima” (Evangelii gaudium 264)... (Konferencija franjevačke obitelji o obljetnici, 2022.)

Ljepota božićnog vremena ocrtava se u putu kojim idemo, u otvaranju srca koje sluša Riječ Božju, u božićnoj glazbi koja ispunjava naše ulice, u tome da budemo ispunjeni ritmom nade, ne toliko čekajući dolazak jednog jedinog dana, koliko da prije svega budemo spremni i čeznemo za “Velikim danom”.

U materijalu koji ćemo godišnje slati narednih godina koristit ćemo metodologiju Vidi/Slušaj, Razluči, Djeluj i Slavi (usp. Mater et Magistra, 235).

U ovom dijelu podijelit ćemo iskustva naše franjevačke obitelji. Stoga smo zamolili brata franjevca, redovnicu franjevku, sestru iz OFS-a i sestru iz Frame da podijele što utjelovljenje i jasllice znače u njihovim životima, a posebno na putu njihova franjevačkog poziva.

Smisao Utjelovljenja očitovanog u jaslicama u mom životu predstavlja prostor za neprekinuto razmatranje otajstva Krista, koji u moj život dolazi s bogatstvom jednostavnosti. Siromaštvo nije prisutno samo u nedostatku mjesta za rođenje, nego i kao potpuna prepuštenost Bogu Ocu, svemu Dobrom.

Gledajući jasllice, s pojedinostima na koje se inače usredotočujemo, došla sam do uvjerenja da utjelovljena Riječ nije trebala sjati, isticati se ili pustiti sve da čekaju. Već je u tišini noći, u zagrljaju zvijezda, posjećuju najskromniji ljudi; i ja učim da je život prekrasna prilika za izgradnju kraljevstva, s radošću, nadom, predanošću, služenjem, solidarnošću i bratskim duhom, ali s Kristom kao središtem, kao što je to Asiški siromašak mogao razumjeti.

Dijeleći sakrament euharistije s braćom i sestrama, ne mogu ne biti duboko zahvalna za dar koji nam je dan u Betlehemu, koji je prošao tolike putove čineći dobro, koji se bez ograničenja darovao za otkupljenje grijehâ svijeta, i koji se nastavlja tamo u Hostiji, koja nas hrani dok hodimo stazama ovoga stoljeća, svjedočeći svojim životom i djelima da je Ljubav još živa u nama, i da smo neprestano pozvani odlučno je donositi drugima.

Franjevačka duhovnost hrani svaku dimenziju moga života, i omogućuje mi da zagrlim Krista u jaslicama, koji me, ponizan, tih, vjeran Ocu, svakoga dana moli da ugasim svjetla i isključim buku svijeta kako bih s mirom slušala Njega, utjelovljenu Riječ, i kako bih vršila Njegovu volju usred vremenitih stvarnosti, ali odgovarajući na potrebe onih koji su dragi Njegovu srcu.

Fanny Rojas Vargas,
OFS Kostarika

Jaslice kao spremnost da se iskusi novost življenja

*“Blagoslovljen budi Gospodin Isus Krist
kojeg, da se danas rodio, ne bismo ni vidjeli.
Izgubljen u Mediteranu na brodu usred mora
Nosio je cvijeće na očev grob.”*

Tako je pjevao Brunori Sas 2020. godine, prisjećajući se sposobnosti Božanstva da poremeti smisao prostora u kojima obitavamo i stereotipe kojima smo okruženi. Bog se utjelovljuje u djetetu, i za njegovu kolijevku bira neobična mjesta, koja se smatraju negostoljubivim za novorođenče. U pastirskim kolibama na selu, među jednostavnim ljudima posvećenim stadu i voljnim da ih se iznenadi i šokira, Bog se rađa gdje god postoje otvorenost da se primi novost Božjeg djeteta.

Jaslice, dakle, nisu samo ugodno mjesto, daleko od grada, već mogu biti u središtu Rima, ispod arkada kolodvora Termini ili u srcu starog Rima, mogu biti u nomadskom Mediteranu ili u skućenoj studentskoj sobi izvan mjesta.

Sveti Franjo Asiški želio je “obnoviti uspomenu na ono Dijete koje je rođeno u Betlehemu i na njegove djetinje potrebe i neprilike, tj. kako je bilo smješteno u jaslice i položeno na slamu u nazočnosti vola i magarca da bi se to moglo tjelesnim očima gledati” (1Čel 84), omogućujući onima koji su se okupili te svete noći “neviđenu radost u prisutnosti novog otajstva”. “Šuma odjekuje glasovima, a na zanosno klicanje odgovaraju stijene. Braća pjevaju, dužnu hvalu Gospodinu daju, i svu noć odjekuje zanosno klicanje.” (1Čel 85)

Neponovljivo je čitati kako šuma i stijene dobivaju “glas” i hvale Stvoritelja, kako slavljenje Djetešca Boga izvire iz dubina. Time započinje razmišljanje koje prikazuje jaslice kao mjesto suživota Boga i šire zajednice ljudi. Njegovo rođenje u jaslama čini novom Riječ Staroga zavjeta: “Plodite se, i množite, i napunite zemlju, i sebi je podložite! Vladajte ribama u moru i pticama u zraku i svim živim stvorovima što puze po zemlji!” (Post 1,28), smatrajući postojanje čovjeka na zemlji i njegovu vlast ne “apsolutnom, nego služećom”. (Ivan Pavao II., Opća audijencija, 17. siječnja 2001.)

Maria Chiara Libreri
Frama Italija

“Jer presveti nam je ljubljani dječak darovan; rodi se radi nas (usp. Iz 9,6) na putu i bi položen u jaslje, jer nemaše mjesta u svratištu (usp. Lk 2,7).” (Ps XV, Časoslov Muke Gospodnje)

Utjelovljenje Isusa, Sina Božjega, uvijek je zauzimalo posebno mjesto u mom životu. Priprava za dolazak Spasitelja s pogledom unaprijed, što ga doživljavamo u proročanstvima proroka Izaije, omogućava mi da okusim veliko otajstvo Boga, koji može postati posvema čovjek, biti u pelenama, i roditi se na mjestu skromnom poput jaslja. Mjestu za životinje.

Svaki život koji se rađa donosi nadu, a ovaj život koji slavimo na Božić ostvaruje sva obećanja koja je Bog dao, i to je život koji daje smisao našoj vjeri.

Što sam dulje u franjevačkom i posvećenom životu, sve više učim da je ovo otajstvo Utjelovljenja – poput križa i Euharistije – stup naše duhovnosti.

Franjo otkriva veliku ljubav koju Bog ima prema nama, i to je ono što nam prenosi svojim odabranim načinom života. Bog sebe čini malenim. U djetetu Isusu stvorena je nježnost. On nam se daruje i poziva nas da Ga slijedimo.

s. Maria Verónica Negri,
Družba Kćeri milosrđa, Argentina

Što božićne jaslje znače u mom osobnom i franjevačkom životu?

Govoriti o jaslicama za mene znači govoriti o Utjelovljenju, ne samo kao otajstvu, nego i kao prijedlogu života i načinu djelovanja. I budući da nas jaslje upućuju na povijesnu činjenicu da je Sin Božji došao preuzeti naše tijelo i našu ljudskost, bilo bi nemoguće razmišljati o Utjelovljenju da ono nije bilo na vrlo konkretne i opipljive načine preneseno u naše svakodnevne radnje, u naš način postojanja i bivanja u svijetu, u naš svakodnevni život. U mom osobnom iskustvu, Rođenje me uvijek potiče na razmišljanje o tome kako živim i kako sam prihvatio svoje poslanje u svijetu. Kao da se svaki puta kad se jaslje pripremaju i razmatraju uvijek postavlja pitanje: jesam li u svom životu, baveći se različitim stvarnostima koje treba učiniti čovječnijima, utjelovio Riječ? Drugim riječima: jesam li se uključio u različite stvarnosti u kojima je Utjelovljena Riječ obznanila svoju prisutnost i “razapela svoj šator među nama”?

Odnosno, Betlehem u mom životu znači posvetiti se, uključiti se, umiješati se u stvarnost oko sebe, u situacije koje vane za promjenom, među ljude koji računaju na naš pogled i naše utjelovljeno djelovanje. Tako gledano – i samo tako – ja ili mi možemo u svojem franjevačkom životu prihvatiti pravi smisao i značenje poslanja onoga koji se utjelovio i došao nam ususret.

fra Wellington Buarque, OFM
Brazil

Zaljubljene u siromašnog Boga

Utjelovljenje Sina Božjega najveća je gesta ljubavi prema čovječanstvu, ne samo od same Riječi, nego i od cijelog Trojstva. Otac, koji je sve stvorio u Sinu, po Sinu i za Sina (usp. Kol 1,15-16), iz ljubavi prema nama "isprazni" se od Njega i preda Ga u naše ruke (usp. Iv 3,16). Duh Sveti omogućuje Riječi da se utjelovi u Marijinoj utrobi i prati svo njezino spasenjsko djelo (usp. Lk 1,35; 2PVj 4-5).

Bog je ljubav (1 Iv 4,8), a svojstvo je ljubavi davati se, dati se ljubljenome, oplijeniti se (usp. Fil 2,6-11). Ljubav je siromašna jer ne zna ništa drugo osim darovati se onima koje voli. Mi smo njegovi ljubljeni.

Franjo i Klara naslutili su ovu Ljubav, koja se spušta sve dok ne opere noge onima koje ljubi. Siromaštvo i malenost put su Ljubavi, put Božji, jer "Sin Božji postade nam Put" (Opor 5). Zato su oboje žarko prigrlili ovaj Put, koji su razmatrali u jaslicama, na križu, u euharistiji, i koji su slijedili do kraja.

To je naša baština, baština cijele franjevačke obitelji: prigrliti i slijediti siromašnog Boga iz ljubavi koja nas ujedinjuje u ovom siromaštvu. Mali smo jer je On izabrao taj put. Otac je stavio svoga Sina u naše ruke. Zagrlimo ga poniznošću, snagom vjere i rukama siromaštva (usp. 3PJa 7).

Siromašne sestre (klarise)
iz samostana Santa Clara de Moreno, Buenos Aires

Franjo Asiški nazvao je Božić “svetkovinom nad svetkovinama” – više od svih drugih svetkovina – i slavio ga je “neizrecivom radošću” (2Čel 199). Ljubio je slike Djeteta Isusa s velikom pobožnošću i tepao je slatke riječi kao što to čine djeca, kaže nam Toma Čelanski.

Podijelit ćemo neke tekstove franjevačkih autora koji se odnose na jaslice koje se slave u Grecciu, a možemo ih pronaći još i više kako bismo obogatili ovu temu.

Sredinom prosinca 1223. Franjo je oputovao u samotište smješteno u okolici Greccia, pedesetak kilometara od Asiza. Dok je ondje bio s nekom braćom, poslao je poruku jednom pobožnom plemiću u gradu, tražeći njegovu pomoć u organiziranju božićne svečanosti.

Prema riječima svetoga Luke u Novom zavjetu, Isus je rođen u seoskom okruženju, u štalici. Franjo je pretpostavio da su tad morale biti prisutne životinje, te se prisjetio retka iz Starog zavjeta: “Vol poznaje svoga vlasnika, a magarac jasle svoga gospodara.” Stoga je Franjo zamolio da se ove životinje uzmu i pažljivo vežu u blizini lokalnog para i njihova sina, koji su predstavljali Svetu obitelj. Evanđelje također spominje nekoliko zvjezdoznanaca (magova) i pastira, pa je Franjo zamolio braću da odigraju njihovu ulogu.

Svijeće i baklje obasjale su nebo na Badnjak, a taj je prikaz – liturgijska drama ili srednjovjekovni autosakramental – pretvorio Greccio u novi Betlehem. Franjo je tijekom mise ponoćke propovijedao o poniznom Božjem dolasku na svijet i Isusovom siromaštvu. Ostavljajući po strani žestinu srednjovjekovnih propovijedi, Franjo je govorio o milosrđu i dobroti Božjoj, čija domišljatost nije izabrala ni nasilje ni prirodnu katastrofu da pristupi čovjeku, nego se prikazala u liku nevinog djeteta. Nakon službe, pomogao je plemiću prirediti gozbu za goste i zamolio da životinje dobiju dvostruke obroke sijena i zobi, te da se vani prospe sjeme za ptice.

Za Franju ovo slavlje nije bila sentimentalna predstava, već simboličan prikaz svakodnevnog događaja: Kristovo ponovno rođenje u srcima svih onih koji su to htjeli prihvatiti. Posljedično, gozba je te večeri bila neka vrsta mističnog eksperimenta u onome što je euharistija nudila: prisutnost Emanuela, ili Boga s nama, na hebrejskom.

Donald Spoto,
Francis of Assisi – The Saint who wanted to be a man
Editions B., 2007

Od jaslica do križa

Siromaštvo koje Franjo odabire sa svojim drugovima odgovor je ljubavi na Isusovu ljubav. Nastoje slijediti i unutarne i vanjsko siromaštvo Sina Božjega.

Izvana, poput Učitelja, odriču se svakog zaklona i svake zaštite. Zato Franjo često citira prisposobu o lisicama i pticama i Sinu Božjemu koji nije imao gdje glavu nasloniti (usp. Mt 8,20 i 2Čel 56). Kada Siromah razmišlja o Isusovom životu, dirnut je očitim siromaštvom koje prati njegova Gospodina od jaslica do križa: "... slavio je neizrecivom radošću [svetkovinu] rođenja djeteta Isusa. Nazivao je Božić svetkovinom nad svetkovinama, jer je Bog, postavši malenim djetetom, bio priljubljen uz ljudske grudi. [...] Htio je da bogataši toga dana dosita nahrane siromahe i gladne, a volovima i magarcima da se dade više nego obično krme i sijena. »Kad bih se« – rekao je – »našao kod cara, zamolio bih ga da izda opću odredbu da svi kojima je moguće po putovima prospu žita i sjemenja pa da ptičice, a napose sestre ševe, uživaju izobilje na dan tolike svetkovine.« O, kako je sirota Djevica onoga dana bila okužena neimaštinom! Bez suza nije na to mogao misliti.” (2Čel 199-200)

Niklaus Kuster

Francis of Assisi – The most human of all saints

Editorial Herder, 2003.

3 DJELOVANJE

Zajedno s mjesnom franjevačkom obitelji ćemo u mjesnom bratstvu razmišljati o sljedećim pitanjima:

- Je li naša svakodnevica, sa svim svojim radostima i poteškoćama, povlašteno mjesto susreta s Gospodinom? Podijelimo svoja iskustva.
- Odražava li način na koji slavimo Božić i druge liturgijske blagdane jednostavnost, siromaštvo i poniznost kakvu je želio Franjo Asiški? Podijelimo svoja iskustva.

U ovom trenutku slavlja pozivamo cijelu franjevačku obitelj da u cijelosti sudjeluje. Želimo vas pozvati da provedete ono što obično nazivamo uključivanjem u zajednicu u vašem mjestu ili gradu. Nadamo se da ćete u prosincu prije Božića možda predložiti izradu jaslica na nekom društvenom mjestu u vašem gradu; također možete naslikati mural s motivom jaslica; ili održati glazbeni festival na ulicama; podijeliti molitvu kako bi obitelji mogle moliti pred Jaslicama u božićnoj noći. Različiti prijedlozi mogu nastati s velikom kreativnošću u skladu s tradicijom svake zemlje. Ne želimo da ovaj put i ovo slavlje prođe nezapaženo u mjestima gdje su prisutna naša franjevačka bratstva.

Zato vas pozivamo da na ove načine istaknete svoju nazočnost i tako podijelite svetkovinu božićnih blagdana s našom braćom i sestrama ovog voljenog svijeta. Molimo vas da nam do veljače 2024. pošaljete fotografije ovih događanja kako bismo to mogli podijeliti s našom velikom franjevačkom obitelji. Učinimo dobar posao i slavimo zajedno te recimo Gospodinu: “Ti si naša radost”.

PRAVILO: NAČIN ŽIVOTA, 800 GODINA NA PUTU

Svemir, bez sumnje, ima ne samo svoja pravila, već ih se i precizno pridržava. Ako još uvijek uživamo u našem prekrasnom planetu, to je zato što je on Zemlju stavio na stupove njene (Ps 104,5). Prva knjiga Svetoga pisma nam govori da vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro (Post 1,31). Svako društvo koje slijedi pravedne zakone i zdrava načela uživa stabilnost i nudi svojim građanima određeni stupanj udobnosti. Isto vrijedi za svaku osobu, svaku obitelj, malu ili veliku, kao i za cijelu franjevačku obitelj, koja slavi 800 godina od kada je papa Honorije III., 29. studenog 1223. godine, odobrio Pravilo Manje braće.

Franjevački red je živa institucija kako u svojim materijalnim elementima (pravni, administrativni ustroj itd.) tako i u svojim duhovnim elementima (put svetosti, teološka misao itd.) jer mu je njegov utemeljitelj, sveti Franjo Asiški, dao Pravilo koje već osam stoljeća ne prestaje nadahnjivati svoje članove na aktivno življenje evanđeoskog života.

S iskrenom željom da izbjegnemo opasnost da se izgubimo u riječima, želimo skrenuti pozornost na ovo Pravilo, gledajući ga onakvim kakvim ga je njegov autor zamislio, odnosno načinom života. To je, zapravo, kako je on to zamislio, a njegova je namjera vrlo jasna već od prvog retka koji to ističe: Pravilo i život Manje braće jest ovo: opsluživati sveto evanđelje Gospodina našega Isusa Krista... (PPr I,1).

Uloga i svrha Manje braće, kako je zamislio sveti Franjo, nije ništa drugo nego da postanu i budu čuvari svetog Evanđelja, ne samo da ga čuvaju u knjižnicama ili na posebnim mjestima, nego da ga sami utjelovljuju. Kako bi izvršili tu zadaću, Pravilo ima vrlo važno mjesto u njihovu životu i igra vrlo značajnu ulogu u strukturi franjevačkog reda i, naravno, velike franjevačke obitelji. Franjo je svjestan vrijednosti i važnosti Božje riječi i potpuno je uvjeren da život u svoj svojoj punini (usp. Iv 10,10) prebiva samo u toj riječi. Ako bismo se pozvali na određene filozofske kategorije, njemu možda manje poznate, poput hilomorfizma, mogli bismo reći da “sveto Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista“ čini “materiju”, dok Pravilo, koje je osmislio Franjo Asiški, daje njegov “oblik”. Dakle, Pravilo nije život samo po sebi, jer samo je riječ Božja život, nego je Pravilo jedan od “oblika” kojima se život izražava. Pravilo je zapravo jedini oblik kojim se život očituje Manjoj braći, jer im pomaže da znaju kako nada sve moraju čeznuti za tim da imaju Duha Gospodnjega i njegovo sveto djelovanje (PPr X,8).

Franjevački red doživio je bezbrojne podjele tijekom stoljeća, kao što dobro znamo, uglavnom zbog načina na koji se Pravilo shvaćalo i slijedilo. Gledajući unatrag na povijest samo s ljudskog stajališta, mogli bismo s pravom reći: Sjećaj se, oče, sviju svojih sinova koji su izloženi neizrecivim pogibeljima; ukoliko izdaleka slijede tvoje stope, ti presveti, savršeno znaš (2Čel 224). Naravno, ne mogu se zanemariti ni neuspjesi i pogreške učinjene tijekom stoljeća, ali svi zajedno, braća, nastojeći slijediti stope svog serafskog oca svetog Franje, nikada nisu prestali povećavati njegovu obitelj brojnom braćom i sestrama koji sada žive istu karizmu, iako na različite načine.

Jedan od problema današnjeg društva, kao što smo nažalost vidjeli posljednjih godina, je nevoljkost mnogih pojedinaca da slijede pravila. Možemo li isto reći i za braću i sestre svetoga Franje s obzirom na njihovo vlastito Pravilo? Je li moguće da se ono što se izvorno smatralo načinom života više ne cijeni jednako?

Doista, sve što je Bog stvorio vrlo je dobro (usp. Post 1,31), ali ako Pravilo i duhovnost svetoga Franje nakon osam stoljeća nastavljaju fascinirati, nadahnjivati i privlačiti impozantan broj braće i sestara, moramo priznati da je on učinio nešto dobro. Svi mi, braća i sestre velike franjevačke obitelji, zasigurno imamo svoje nutarnje životne težnje, a među njima je svakako i naš poziv. Stoga, unatoč našim svakodnevnim poteškoćama i slabostima, nastavljamo moliti: Privuci nas k sebi, uzvišeni oče, da bismo trčali za mirisom tvojih pomasti (...). Obnovi naše dane kao na početku, ti ogledalo i uzore savršenih, i nemoj trpjeti da ti ne budu po životu slični oni koji su ti slični po zvanju! (2Čel 221).

U ovom dijelu iznijet ćemo iskustva iz naše franjevačke obitelji. Zamolili smo sestru klarisu, dva brata franjevca, sestru franjevku TOR, sestru svjetovnu franjevku i sestru iz Franjevačke mladeži da podijele što Pravilo znači u njihovim životima, a posebno na putu njihova franjevačkog poziva.

Biti sestra klarisa danas nije određeno nekom vanjskom, materijalnom dimenzijom prostora ili mjesta, nego je puno više; to je duboka, suštinska unutarnja i duhovna stvarnost koja čini nečiji identitet u Bogu. Po zavjetovanju evanđeoskih savjeta živim svoj poziv u stalnom stavu zahvaljivanja Ocu milosrđa i osjećam da sam pozvana živjeti oblik života koji me čini sve sličnijom Isusu, putu, istini i životu. Stoga sam se posvećivanjem potpuno predala Isusu, bez ičega svoga, te se posvećujem kontemplativnoj molitvi u klauzuri, živeći u poslušnosti, čistoći i zajedništvu bratskog života, slijedeći Pravilo koje je napisala sv. Klara, odnosno obdržavati sveto Evanđelje. U predanju mojem zavjetovanju nadahnjuje me primjer i nauk naše Majke svete Klare, koja se zatvorila iz ljubavi prema svome nebeskom Zaručniku.

Moj dan u samostanu obilježen je različitim razdobljima: molitve, rada, učenja, rekreacije i odmora, koji utjelovljuju dragocjenost od Boga proživljenog i darovanog vremena. To mi omogućava da živim svoj život s ustrajnošću, strpljivošću i radošću unatoč svim njegovim teškoćama, uvijek slaveći Boga svugdje i svaki put. Moj život je život isprepleten kontemplativnom molitvom i aktivnostima u svetom prostoru samostana. Riječ je o duhovnom životu kojeg karakterizira radost susreta s Bogom i drugim sestrama, po uzoru na svetu Klaru.

Moj dan počinje liturgijskom molitvom, koja me sjedinjuje s cijelom Crkvom, da Bogu posvetim prve pokrete svoga uma i duha i tako svoje djelovanje ne počnem prije nego što primim misao od Boga. Za mene ona predstavlja nakanu i aktivnost za cijeli dan te tako postaje prosvjetljujući trenutak, jer molitva nije ništa drugo nego uspostavljanje intimnog dijaloga s Bogom i samim sobom; slušanje Božje riječi me od ranih jutarnjih sati hrani, preobražava i vodi na mom duhovnom putu. Živjeti svoj svakodnevni odnos s euharistijom, s Isusom koji svaki dan silazi s neba ne da ostane u zlatnom ciboriju, u zlatnom kaležu crkve, nego da nađe drugo nebo koje mu je neizmjereno draže od prvoga, nebo moje duše. S ovog mjesta, svetišta moje duše, moja se hvala neprestano uzdiže Bogu, tako da je sam um usklađen s glasom; ali u zajednici, rekla bih, melodičan zvuk, dolazi iz harmoničnog suglasja svih akorada života, molitve, milosrđa, služenja i zajedničkog života.

U kronici Thomasa Ecclestonea stoji da je "Na ljestvici siromaštva najviša stepenica živjeti od vlastitog rada i ne biti nikome na teret." (Thomas Eccleston br. 127: FF 2566).

Prema Pravilu rad počinje nakon Trećeg časa. Gospodin mi je dao milost da radim kao i svi drugi ljudi, da nasljedujem Isusov primjer, da posvetim svoj rad prinoseći ga Ocu. "... promatraj poniznost, siromaštvo, ali blaženo, bezbrojne napore i muke koje je podnio radi otkupljenja ljudskoga roda." (4PJa 22)

Zahvaljujem Bogu za svoj poziv na kontemplativan život i sretna sam što sam prisutna u svijetu kao znak Božjeg kraljevstva za moj rumunjski narod. Ljudi me možda žele vidjeti, obično vide aktivne sestre, ali, Božjom milošću, ja sam to što jesam. Izabrao me da budem srce ovog otajstvenog tijela, da budem ljubav i da živim u tišini, moleći u tišini da podupirem krhke i nesigurne udove Tijela Kristova, koje je Crkva. Da živim ovu kontemplativnu dimenziju kao proročki znak, kao svjedok života koji se živi u ljubavi prema siromašnom i poniznom Kristu; da budem poput svijeće koja vodi Kristu i pomaže svakom kršćaninu da se umom i srcem, cijelim životom približi Bogu i surađuje u djelu spasenja na hvalu i slavu Božju.

s. Dorotea od Otkupitelja,
siromašna sestra Klarisa u samostanu Gospe Anđeoske,
Roman, Rumunjska

Ja sam fra Iulian Misariu, franjevac konventualac, koji već više od dvije godine služi kao ispovjednik u Bazilici Svetog Petra u Vatikanu.

Danas je sve teže govoriti o dubokim stvarima, o osobnoj vjeri, jer čovjek riskira da ga ismiju, da ga se smatra čovjekom koji ne živi nogama na zemlji. Mislim da je za nas kršćane važno imati hrabrosti izaći iz katakombi, nametnutih ili izmišljenih, i naviještati prvenstvo Boga u našim životima.

Kao brat franjevac, pripadnik Prvog reda serafskog oca, osjećam se počašćenim posvjedočiti da nakon 31 godine franjevačkog života osjećam entuzijazam koji sam imao na početku svog franjevačkog iskustva. Osjećam se zaljubljen u Krista i ljubljeni sam Očev sin, subrat serafskog oca, koji i dalje nastavlja svjedočanstvo vjere koju sam hrabro i ponizno ispovijedao pred Crkvom i bratstvom. Došao sam iz života u komunističkom, ateističkom i diktatorskom režimu, nakon što sam radio u velikoj tvornici u Rumunjskoj, nakon što sam odslužio vojni rok. Slobodi koju mi je Bog dao, nadahnuvši me da mu se potpuno predam, prethodilo je nekoliko mjeseci pada komunističkog režima u Rumunjskoj. U rujnu 1989. godine, dok sam molio u crkvi, uhitilo me osiguranje koje me nakon višesatnog ispitivanja pustilo. Pitanje koje mi je zaštitar postavio bilo je: Što si ti? Moj je odgovor bio kategoričan: Ja sam kršćanin katolik. Rekao mi je da bi me to moglo stajati lišenja slobode na šest mjeseci u zatvoru komunističkog režima. Iskreno sam drhtao, ali u tom sam trenutku susreo Krista, poput Franje, pred raspelom u Svetom Damjanu.

Što se mene tiče, taj Isus mi i danas govori. Kad sam se zavjetovao na redovnički život, obećao sam biti vjeran Bogu, Ocu, Sinu i Duhu Svetom, živeći Pravilo Reda, po kojemu sam se obvezao “čuvati sveto Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista, živeći u poslušnosti, bez ičega svoga i u čistoći”. Evanđelje i euharistija dva su stalna i svakodnevna kolosijeka mog duhovnog života. Svoje poslanje u bratstvu i Crkvi ne mogu zamisliti bez ova dva izvora duhovnog života. Oni mi daju nutarnju radost, daju mi dosljednost u svakodnevnom suobličavanju s Bogom i u toj vjeri želim živjeti svaki trenutak svog postojanja i poslanja na ovoj zemlji, sve dok ne budem mogao vječno uživati u Njegovoj prisutnosti u Raju.

Julian Misariu, OFMC_{Conv},
Rumunjska (trenutno u Rimu)

Moje iskustvo obdržavanja Pravila svetog Franje

Jedna od prvih stvari koje se sjećam o pravilu bilo je čitanje knjige “Brat iz Asiza” Ignacija Larrañage, dok sam bio član Frame. Dojmilo me se kako je sveti Franjo u jednom dugotrajnom procesu, ispunjenom boli i nerazumijevanjem, “rađao” pravilo da bi se rodila karizma u Crkvi... Pa kako onda ne bismo u Frami malo patili zbog propisa i dokumenata! Napetost u institucionalnoj organizaciji koja ipak uspije ugasiti duh postaje dio organizacije od njezina nastanka.

Zato sam se već kao kapucinski postulante zainteresirao za proučavanje nastanka i razvoja teksta Pravila. Iza svakog izraza stoji priča, a u njoj je Franjina nakana, ono što je Bog u njemu poticao i što su braća otkrivala. Franjo i braća (ne samo on) razlučivali su i donosili odluke, vođeni Duhom. Znati više o Franji, osobito kroz njegove vlastite spise, bio je način da se uskladim s njegovim srcem i da bolje razumijem karizmu.

Kasnije sam naučio da je “tekst bez konteksta izgovor”... Boljim razumijevanjem konteksta Franjina vremena njegove su riječi i izbori bili jasniji i snažniji. U novicijatu su bili inspirativniji i predaniji. I zahtjevniji za aktualno iščitavanje, u kontekstu današnjeg vremena. Na primjer, rečenice poput “ne jaši konja” ili “ne diraj novac”, koje čita bratstvo koje živi dalje od grada, među siromašnima, koji posjećuju gubavce... razumije se iz života.

Tako sam otkrio da je pravilo poput karte... Označava opći smjer i odlična mjesta za zaustavljanje. Kao karta, to je oruđe za orijentaciju na putu. Ali onda morate imati sposobnost tumačenja karte na ruti, provjeravati znakove na putu života i, mnogo se puta izgubiti i vratiti na pravi put. Put je složeniji od karte... naporniji, često ide uzbrdo. Ali je i ljepši, sa svojim krajolicima i jedinstvenim doživljajima.

Pravilo je karta Isusovih stopa, mi stavljamo svoje stope u njegove: molitva, bratstvo, život bez svojih, poslanje. “Obdržavati pravilo po Franjinim nakanama” neprestani je prijelaz iz konkretnosti naših života u Kristovo evanđelje i iz Evanđelja u život. Pridržavati se Pravila ne znači “biti na dobrom glasu”. Umjesto da osigurava izvanjske prakse, Pravilo od nas traži trajnu dinamiku obraćenja i promjene.

Različita iskustva i tradicije u pogledu vrijednosti Pravila braće i njegova tumačenja, koji su danas izraženi u trima redovima braće franjevaca: konventualskom, opservantskom i kapucinskom, umjesto da ukazuju na podjelu, ukazuju na neiscrpne mogućnosti sadržane u karizmi. Blagodat uzastopnih reformi bile su dašak svježeg zraka na putu povijesti. Pravo je bogatstvo naše karizmatičke obitelji da nismo jedna monolitna ustanova, nego nekoliko autentičnih, komplementarnih, istinskih lica, u uzajamnom zajedništvu s kontemplativnim sestrama i sa svjetovnim franjevcima.

Više od Reda na dobrom glasu, Franjo nam je ostavio u nasljeđe Pravilo “nereda”, stavljajući institucije u trajnu promjenu u službi Evanđelja i života. Promjena je to koju danas, novi Franjo, nasljednik apostola Petra, potiče da činimo u svim područjima.

fra Leonardo González Ruilópez, OFM^{Cap}
Argentina (trenutno u Rimu)

Moj prvi susret s našim Pravilom nije bio impresivan. Bio je to susret sa starom, beživotnom knjigom istrošenog izgleda. Ovo je, reklo je bratstvo, bilo naše Pravilo. Ova me knjiga trebala naučiti kako prelaziti iz evanđelja u život i iz života u evanđelje. Nije baš uzbudljiv početak mog putovanja kao svjetovne franjevke. Prvi dojmovi traju i dugo nisam uzela tu knjigu u ruke.

Sada, nakon 16 godina putovanja, knjiga još uvijek izgleda istrošeno. Ali stranice su postale življe s povremenim riječima koje mi iskaču pred očima. Čitam ga revnije i postao je orijentir, izvor pojašnjenja i, što je još važnije, susret sa životom – životom na koji sam se zavjetovala: “opsluživati evanđelje Gospodina našega Isusa Krista slijedeći primjer sv. Franje Asiškog, koji je Krista učinio nadahnuteljem i središtem svoga života u odnosu prema Bogu i ljudima” (Pravilo OFS-a 4).

Živjeti po evanđelju dovoljno je teško; slijediti primjer svetog Franje to podiže na jednu drugačiju i višu razinu, onu za koju znam da je nikada neću moći postići u svom životu. “Neka svjedočanstvom svoga humanog života, a također i hrabrim pothvatima, bilo pojedinačnim bilo zajedničkim, sudjeluju u promicanju pravde, osobito na području javnoga života, preuzimajući na sebe stvarne obveze koje su u skladu s njihovom vjerom” (Pravilo OFS-a 15). Nemam hrabrosti za hrabre inicijative i mogu napredovati samo malim koracima.

Bratski život može biti bolan. Ponekad se pitam zašto se uopće zamaram time. Zar u život već nemam dovoljno stvari s kojima se trebam nositi nego sad još imam i drugoga o kome moram brinuti? O čijim osjećajima moram razmišljati? Zašto se nesuglasice iz prošlosti uvijek iznova prenose? Ipak, ostajem i mučim se i, doduše, gundam. Tijekom godina bolje sam upoznala neke članove, neke sad više cijenim, a u nekima sam vidjela franjevačka obilježja kojima se divim. Neke bih mogla dobro protresti!!! Ali svi su oni za mene braća i sestre u ovoj stvari zvanj Bratstvo. Valjda sam darovana u njihove živote, a oni u moj da pomažemo jedni drugima u življenju ovog zvanja. Ako je franjevačko zvanje da živimo u jednostavnosti i poniznosti, onda je bratstvo sigurno neophodno. Ako ostanemo dovoljno dugo, ono nas dobro oblikuje. I dalje se naživciram i mučim, ali sve više i više to prepoznajem kao trenutke za rast u duhu malenosti. Je li stvarno potrebno da se moje mišljenje uvaži? Trebaju li moji stavovi biti najbolji? Treba li me nečija naporna osobina toliko uznemiriti? Božja milost djeluje među nama u bratstvu, znam, jer postoji radost, smijeh i briga usred uzrujanosti i razdraženosti jer mi smo bratstvo! I ne napuštamo ga. Nego zbog nas stvari funkcioniraju. Uistinu, bratstvo je “povlašteno mjesto za razvijanje osjećaja crkvenosti i franjevačkog zvanja, kao i za poticanje apostolskog života njegovih članova” (Pravilo OFS-a 22).

Pravilo nije stara, beživotna i istrošena knjiga. To nije skup pravila. Ono nas vodi do radosti, ljubavi i mira o kojima govori evanđelje, ako si dopustimo susret s njime. To je susret sa Životom.

Janet Lim, OFS
Singapur

Moje iskustvo življenja obećanja u Frami i Pravilo OFS-a kao nadahnuće

Prije dva tjedna osmi put sam dala obećanje. Svoje osmo obećanje Bogu da ću slijediti stope svetog Franje i ići putem Života. Vrlo je zanimljivo razmišljati o svom životu od prije osam godina. Bila sam dijete, i sada sam još uvijek donekle dijete, ali barem sam svjesna da sam dijete Božje, ljubljeno dijete Božje. Vjerojatno ne bih toga bila svjesna bez mog bratstva i bez svojih svetih obećanja. Ići uskim putem, slijediti Isusa – to nije lako, ali ako si svjestan da si dijete Božje, moguće je. Ne samo da misliš da je to moguće, već se tvoje srce mijenja i jednostavno želiš slijediti taj put. Pa njime i kreneš. Kako? Daš obećanje Bogu da želiš. Jesam li to izvršila savršeno? Nisam. Jesam li uvijek bila vjerna? Nažalost, ne. Ali, On je bio, On je bio savršen i vjeran i nikada nije odustao. Bilo je trenutaka kada bih se zatekla kako razmišljam da bih radije išla lakšim putem, ali bila sam itekako svjesna svojih obećanja i ponavljala sam si: “Tako se ne ponaša član Frame, to nije ono što si obećala.” Ali to nije bilo na restriktivan način nego sam bila slobodna raditi što sam željela.

Samo je moje srce čeznulo da bude bolje i znala sam da mogu bolje jer sam obećala Bogu da hoću i On me opremio obiljem milosrđa. Bilo prvo ili osmo obećanje, ono sa sobom nosi brojna pitanja, ali i ohrabrenja. Prvi put se pitaš jesi li toga dostojan, hoćeš li to uspjeti živjeti. I osmi put se opet pitaš hoćeš li možda ove godine biti bolji, hoćeš li se ovaj put stvarno predati Isusu, hoćeš li ovaj put biti poslušniji, hoće li ti srce biti čišće i poniznije. Ne znaš hoćeš li ove godine uspjeti živjeti tu puninu, ali znaš da to želiš, vidiš svoju braću i sestre iz Frame i vidiš primjere članova OFS-a koji su obećali tako živjeti do kraja života. Sjetiš se da se sveti Franjo prije obraćenja nije puno razlikovao od tebe pa vjeruješ da je to moguće i na kraju kažeš svoje prvo ili osmo “Evo me”. Dala sam mu osam “Evo me” i nekoliko “obećajem” i dao mi je sve. Naučio me kako biti ponizna, kako vidjeti Krista u siromasima, kako širiti evanđelje, kako biti sestra. Naučio me služiti, biti radosna, ljubiti Mariju i ljubiti Njega. Još uvijek me uči. Neka Mu je slava, jer je njegova ljubav jedino obećanje koje trebamo.

Ana Matić, Frama
Hrvatska

Moje iskustvo življenja Pravila

Ja sam sestra Claudenice Aparecida Sabadin, sestra franjevka Marijina Srca, brazilska kongregacija, koju su u gradu Piracicaba (država Sao Paulo) 1900. godine osnovali Antônia Martins de Macedo i fra Luiz Maria de São Tiago, kapucin. Želim naglasiti da osnivačicu, Antôniu Martins de Macedo, zovemo i poznajemo kao Mammy Cecília. Bila je prva ministra Franjevačkoga svjetovnog reda u Piracicabi (SP), a u procesu je proglašena svetom. Naša karizma je “Biti prisutnost Marijina Majčinskog Srca”.

Što se tiče mog iskustva u življenju Pravila, nije pitanje činiti puno ili malo, nego tražiti radost u tome. Pokušavam otkriti tu 'bit' pa u svemu što radim otkrivam bitno. Na taj način molitva, poslušnost, siromaštvo, apostolat, život u zajednici itd., postaju izraz životvorne snage, malog nastojanja da “budemo prisutnost Srca Marijina”. Je li lako? Dobivam li 100%? Je li to “zabava”? Nije. Ali “malo” postaje put za malo više.

Za mene se življenje Pravila ne mora smatrati nečim ugodnim ili neugodnim. To ne vodi onome što ja nazivam potragom za vlastitim identitetom. To jest, u težnji za življenjem Pravila, tražim snažnije formiranje svoje osobnosti. Stoga, da bih stvorila sretno okruženje, moram na njemu raditi, a ne samo raditi na temelju ugodnih i neugodnih stvari.

Kada pristupam Pravilu sa sviješću da “ovo je život po evanđelju Isusa Krista”, nastojim usvojiti Pravilo - Život u svom životu, pokušavam voditi svoj život prema Pravilu. Pravilo je pravilo mog života. Pravilo postaje vodič, cilj.

Nastojim da mi Pravilo bude jedino pravilo, da uokviri moj načina življenja. Slijedeći ovo pravilo, moj život je siguran. 'Norma' tada postaje cilj koji daje sigurnost i čvrstoću mom životu. Život je korijen; Pravilo je pupoljak, rezultat, učvršćivanje života. Stoga nastojim svoj život voditi prema Pravilu. I to mi daje slobodu! To oživljava moj život. No, to ujedno zahtijeva napor, vježbu, ali i radost spoznaje da sam na putu koji slijedi Gospodina našega Isusa Krista. Pravilo je život mog života. Bez toga moj život nema smisla. U slavu Kristovu. Amen.

s. Claudenice Aparecida Sabadin,
sestra franjevka Marijina Srca
Brazil

2 RAZLUČIVANJE

Naš serafski otac, sveti Franjo Asiški, imao je veliko poštovanje prema Pravilu jer je znao da vodi do svetosti i sreće. Neposredno prije smrti, u svojoj Oporuci kaže: ... ovo je upozorenje, opomena, poticaj i moja oporuka, koju ja, maleni brat Franjo, činim vama, svojoj blagoslovljenoj braći, radi toga da Pravilo koje Bogu zavjetovasmo bolje katolički opslužujemo. (...) I tko god ovo bude opsluživao, neka ga na nebu ispuni blagoslov višnjega Oca, a na zemlji (Post 27,27–28) blagoslov ljubljenoga Sina njegova s presvetim Duhom Tješiteljem, svim silama nebeskim i svima svetima. A ja, maleni brat Franjo, sluga vaš, potvrđujem vam koliko mogu iznutra i izvana ovaj presveti blagoslov. (Opor 34.40.41).

Željeli bismo podijeliti nekoliko tekstova na ovu temu. Franjevački izvori obiluju tekstovima koji pokazuju važnost Pravila za prvu generaciju braće.

Vrlo gorljivo je revnovao za zajedničko opsluživanje i Pravilo. A one je koji su s obzirom na nj bili gorljivi obdario posebnim blagoslovom. Svojima je govorio da je Pravilo knjiga života, nada spasenja, jezgra evanđelja, put savršenstva, ključ raja, ugovor vječnoga saveza. Htio je da ga svi imaju, da ga svi poznaju i da se u svojoj unutrašnjosti njime razvedruju i zabavljaju sjećajući se položene prisege. Učio ih je da ga uvijek moraju imati pred očima, da bi im bilo poticajem za provođenje pravoga života, štoviše da s njim moraju i umrijeti.

Taj je zahtjev imao na pameti neki brat laik, za koga vjerujemo da se nalazi u broju mučenika, jer je stekao palmu slavne pobjede. Kad su ga naime Saraceni vodili na stratište, rukama je držao Pravilo te je kleknuo i subratu ovako rekao: »Zbog svega što god sam pogriješio protiv ovoga svetog Pravila, predragi brate, optužujem se pred Božjim veličanstvom i pred tobom.« Ubrzo je nakon ove ispovijedi progovorio mač po kojem je brat mučenički završio život, a nakon toga se proslavio znakovima i čudesima. Ovaj je mladić tako mlad ušao u Red da je jedva mogao svladavati post propisan Pravilom, a ipak je mladac na svom tijelu nosio pokorničku košulju. Sretna li dječaka koji je sretno započeo da bi još sretnije dovršio!

Drugi životopis sv. Franje Tome Čelanskog,
2Čel 158, 208

To je ono mjesto gdje je sveti Franjo po Božjem nadahnuću osnovao Red manje braće. Na poticaj je Božje providnosti, kojoj se Kristov sluga prepuštao u svemu, obnovio tri materijalne crkve prije nego što je po osnutku svoga Reda počeo propovijedati evanđelje; tako se nije samo uzdizao od nerazumnih bića prema razumnima, od nižih prema višima, nego je pomoću osjetilne vanjštine na otajstven način predoznačivao što je namjeravao činiti u budućnosti. Kao što su pod vodstvom i prema nacrtu svetoga čovjeka popravljene tri građevine, tako je na sličan način trebalo obnoviti i Crkvu prema Pravilu i prema Kristovoj nauci, i imala se proslaviti trostruka vojska spasenika, kao što sada vidimo da se ispunilo.

Veći životopis sv. Franje Bonaventure Banjoređijskog,
1Bon 2,8

Prvo nam naime valja nasljedovati uzor, a ako ne možemo savršeno nasljedovati, dužni smo iskazivati štovanje. Ta tko bi mogao u potpunosti slijediti stope svetoga Franje i drugova koji su mu pomagali? Zato on nije ni propisao strogost u siromaštvu i savršenstvu kakvu je sam obdržavao, nego je, poučen božanskim proročanstvom, napisao najsavršenije Pravilo, kako bi ga se svatko i u sva vremena mogao pridržavati. A ako se ono obdržava, nikada ne dolazi do odstupanja od nauka svetoga oca, sve ako se, kako se mijenjaju vremena, i promijene neki običaji. Veoma je međutim važno imati pred očima savršenost svetaca, kako bismo dali poticaj vlastitoj kreposti i prema njihovim svijetlim primjerima udesili vlastiti značaj.

Knjiga pohvala bl. Franje Bernarda Beskog,
Bes 0,7-11

.Savršeni revnitelj opsluživanja svetoga evanđelja, blaženi je Franjo veoma žarko revnovao oko općeg zavjetovanja našem Pravilu, koje nije ništa drugo doli savršeno opsluživanje evanđelja; one pak koji jesu i koji će biti istinski revnitelji obdario je svojim posebnim blagoslovom.

Govorio je naime svojim sljedbenicima da je ovo naše zavjetovanje knjiga života (usp. Otk 3,5), nada spasenja (usp. 1 Sol 5,8), zalog slave, srž evanđelja, put križa, stanje savršenstva, ključ raja i ugovor vječnoga saveza (usp. Heb 13,20). Htio je da ga svi imaju, da ga svi znaju; i htio je da braća radi izbjegavanja dosade o njemu često govore i u spomen na učinjenu zakletvu s unutarnjim čovjekom (usp. Rim 7,22; Ef 3,16) o njemu češće razgovaraju.

Poučavao je također da se ono uvijek ima pred očima kako bi opominjalo i podsjećalo na život kakav treba voditi i na dužnost opsluživanja Pravila; i još više, htio je i poučavao braću da s njim umiru.

Ogledalo savršenstva,
OgSav 76

Nepovredivost Božanskog zakona i Pravila

Priča o sukobu na kapitulu na rogožinama (AsZb 18) govori, dakle, o samoj prirodi franjevačkog pravila kako su ga zapisali Franjo i njegova prva braća. Perikopa koju ovdje proučavamo (AsZb 17) ima sličan kontekst i zabrinutost zbog želje kurije da Franjo i njegova braća preinače to isto Pravilo kako bi bilo u strožoj suglasnosti s pravnim normama redovničkih zajednica koje je uspostavila Crkva. I, u oba slučaja, dvije priče govore o poslušnosti koja se zahtijeva od sve braće da prihvate i poštuju odobreno Pravilo bratstva.

Ova je perspektiva prikazana u završnom dijelu naše priče (AsZb 17) tijekom razgovora između Franje i Krista – u prisutnosti braće – o božanskoj naravi Pravila. Doista, specifična formulacija ove razmjene je važna, a Kristove riječi su ključne. Jer Krist je rekao: “Franjo, u Pravilu ništa nije tvoje, nego je sve moje što god se u njemu nalazi. Hoću da se Pravilo opslužuje: doslovno, doslovno, doslovno, bez objašnjavanja, bez objašnjavanja, bez objašnjavanja.” (AsZb 17).

Međutim, ove riječi, tako dobro poznate onima koji poznaju franjevačke tekstove, zapravo upućuju na sličnu izjavu o Zakonu iz starozavjetne knjige Ponovljenog zakona. Dva su odjeka u našoj priči na tu knjigu. U Ponovljenom zakonu 4,1-2 čitamo: “A sada, Izraele, poslušaj zakone i uredbe kojima vas učim da biste ih vršili i tako poživjeli... Niti što nadodajite onome što vam zapovijedam niti što od toga oduzimljite; vršite zapovijedi Jahve, Boga svoga, što vam ih dajem.” (Pnz 4,1-2).

Također u Ponovljenom zakonu 12,32 piše: “Što ti zapovijedam, samo to čini; niti išta dodaj, niti išta oduzimaj.”

Stoga je poznati citat u priči o osporavanju nacрта Kasnijeg pravila – ad litteram, ad litteram, ad litteram, sine glossa, sine glossa, sine glossa – zapravo izvučen iz Knjige Ponovljenog zakona potvrđujući paralelu između Zakona Staroga zavjeta, Novog zakona evanđelja Novoga zavjeta i Pravila Manje braće. Treba ga obdržavati upravo onako kako je zapisano. Ali postoji još nešto više od ovih komentara.

Michael Cusato, OFM,
The 'lost rule' of 1223: Francis, Elias and the ministers,
in Regula Fraților Minori, opt veacuri de istorie, spiritualitate și provocări.
Actele Simpozionului Internațional,
Roman, 30 septembrie – 1 octombrie 2022.

3 DJELOVANJE

Podijelimo u mjesnom bratstvu zajedno s mjesnom franjevačkom obitelji sljedeća pitanja:

- Koliko se osjećate ugodno u 2023. slijedeći Pravilo iz 1223.?
- Osjećate li svježi zrak Duha Svetoga u Pravilu?
- Mogu li popraviti Crkvu, nekako ranjenu, živeći franjevačku karizmu?
- Podijelite svoja iskustva.

4 SLAVLJENJE

Nakon što je Pravilo odobrio papa Honorije III., 29. studenoga 1223., franjevački je red službeno postao vrlo važno “evangelizacijsko oruđe” u Crkvi šireći Radosnu vijest posvuda.

Povodom proslave ovog događaja pozivamo svako mjesno bratstvo da tijekom ove godine (u mjesecu koji je najprikladniji) nađe odgovarajuće vrijeme i skromnom akcijom pokaže svoju prisutnost u svojoj mjesnoj župi, radeći ono što inače nitko ne želi raditi (čišćenje crkve, crkvenog dvorišta, dvorane i sl.). Razgovarajte sa svojim župnikom i organizirajte sat klanjanja pred Presvetim (pozivajući na sudjelovanje cijelu župnu zajednicu) na dan koji je najbliži 29. studenom, u znak zahvalnosti što ste dostojni služiti Crkvi. Ili zamolite svog župnika da slavi večernju misu 29. studenoga ili na dan koji župnoj zajednici najviše odgovara i zajedno proslavite taj događaj.